

**Een aanvullend archeologisch
inventariserend veldonderzoek (IVO)
door middel van boringen bij Gasselte,
gemeente Aa en Hunze (Dr.)**

G.J. de Roller

ARC-Rapporten 2004-54

Groningen
7 december 2004
ISSN 1574-6887

Afbeelding 1 De ligging van het onderzoeksgebied.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding van het onderzoek

De aanleiding voor het archeologisch inventariserend veldonderzoek is de toekomstige reconstructie van de aansluiting van Rijksweg 34 bij de dorpen Gieten en Gasselte in de gemeente Aa en Hunze. Conform het verdrag van Malta, waarin verwoord is dat voorafgaand aan bodemversturende ingrepen archeologisch onderzoek moet plaatsvinden, heeft Rijkswaterstaat aan Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) opdracht gegeven om een archeologisch inventariserend veldonderzoek (IVO) door middel van boringen uit te voeren op de locaties waar tijdens het onderzoek in 2003 geen betredingstoestemming was (De Roller in: Van Kalmthout & De Wit in voorbereiding). Het onderzoeksgebied ligt langs Rijksweg 34 bij het dorp Gasselte (afb. 1 en 2). Het veldwerk vond plaats op 5 oktober 2004 en is uitgevoerd door drs. ing. G.J. de Roller en drs. A.J. Wullink.

1.2 Objectgegevens

ARC-Projectcode	2004/267
Provincie	Drenthe
Gemeente	Aa en Hunze
Plaats	Gasselte
Toponiem	ir. Van Veelenweg
Kaartblad	12G
Coördinaten	248.250/555.000
Periode	—
Type object	—
Type bodem	Veldpodzol
Geomorfologie	Dekzand op keileemrug

1.3 Doel van het onderzoek

Het onderzoek heeft tot doel om na te gaan of de nog niet onderzochte percelen van de familie Van Rein, langs de ir. van Veelenweg, een onverstoorte bodemopbouw hebben. Als dit het geval is dan dient te worden vastgesteld of er zich in de ondergrond archeologische waarden bevinden.

1.4 Werkwijze

Om de doelstelling te kunnen verwezenlijken is een extensief booronderzoek, conform het PvE uitgevoerd (zie De Roller in: Van Kalmthout & De Wit in voorbereiding). Hierbij is in ieder perceel minimaal één boring gezet. Op grote percelen zijn meerdere boringen gezet binnen de toekomstige werkgrens, zodat eventuele verschillen in bodemopbouw binnen één perceel getraceerd konden worden. De boringen zijn doorgezet tot in de keileemondergrond zodat een goed beeld ontstaat van alle potentieel waardevolle lagen. Het onderzoeksgebied beslaat een klein gedeelte van twee percelen (zie bijlage 1).

Voor het boren is gebruik gemaakt van een verlengbare edelmanboor met een boordiameter van 7 cm. De boorkernen zijn zorgvuldig uitgelegd, waarbij de opeenvolgende bodemlagen precies zijn beschreven en opgemeten (bijlage 2).

Naast het boren is, voor zover mogelijk, een oppervlaktekartering uitgevoerd, bestaande uit het aflopen van het gehele terrein en het inspecteren van allerlei ontsluitingen. De vondstzichtbaarheid varieerde: op het ene perceel was net gras ingezaaid en op het andere perceel stond nog maïs.

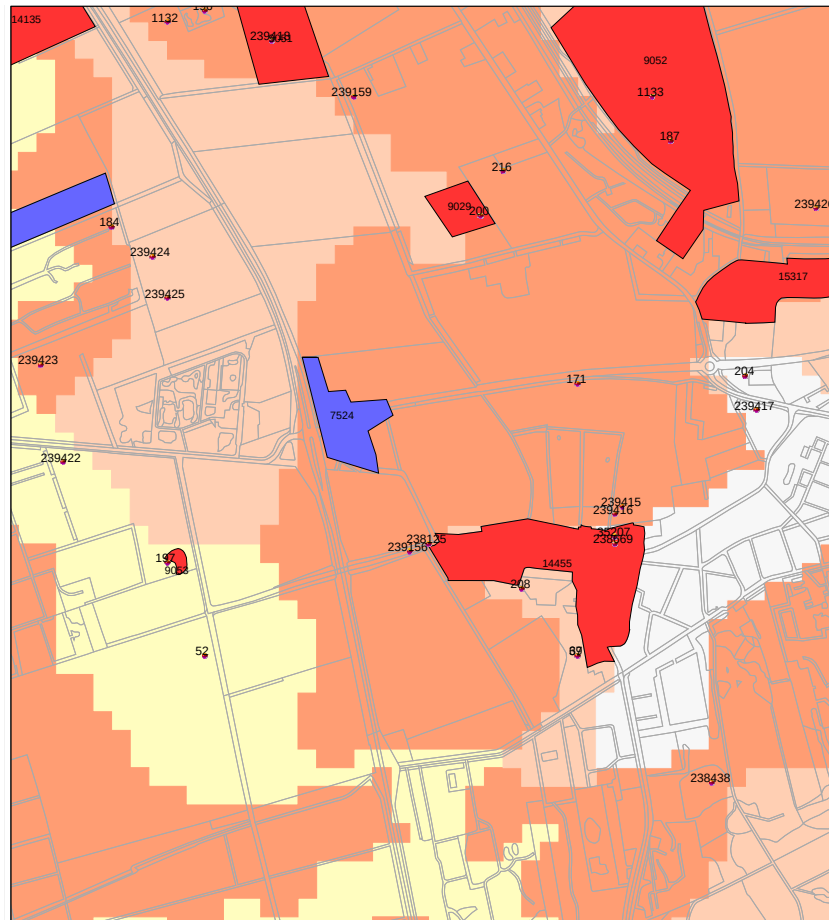
2 Resultaten

De bodem bestaat uit keileem dat naar boven overgaat in dekzand. In het dekzand is een afgetopte bodemopbouw aanwezig. De C-horizont gaat over in de A-horizont. In de boringen 3, 5 en 6 ontbreekt het dekzand en gaat de A-horizont abrupt over in de keileem. Net als bij het onderzoek uit 2003 zijn de op de bodemkaart aangegeven veldpodzolen en looppodzolen niet aangetroffen.

De bodem in het onderzoeksgebied is afgetopt. Tijdens de veldkartering zijn geen archeologische indicatoren gevonden. Op de akkers liggen wel veel stenen en plaatselijk is het keileem aangeploegd.

3 Waardering volgens KNA 2.0

Hieronder vindt u de waardering van de resultaten volgens de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 2.0. De waardering bestaat uit een scoretabel met uitleg en een beslissingsdiagram. In de scoretabel worden de resultaten van het onderzoek van een gewicht voorzien (mogelijke scores: 1 t/m 3). Een laag getal representeert een lage waarde en een hoog getal een hoge waarde. In het beslissingsdiagram wordt op basis van de scores in de tabel bepaald of het object behoudenswaardig is. De behoudenswaardigheid van de vindplaats is het leidende criterium voor het bepalen van de noodzaak voor vervolgonderzoek. Een korte uitleg van de criteria waarmee in de scoretabel rekening wordt gehouden vindt

0 500 m

ROB
ArchisII

Legenda

- ONDERZOEKSMELDINGEN
- WAARNEMINGEN

- MONUMENTEN
- TOP10 ((c)TDN)

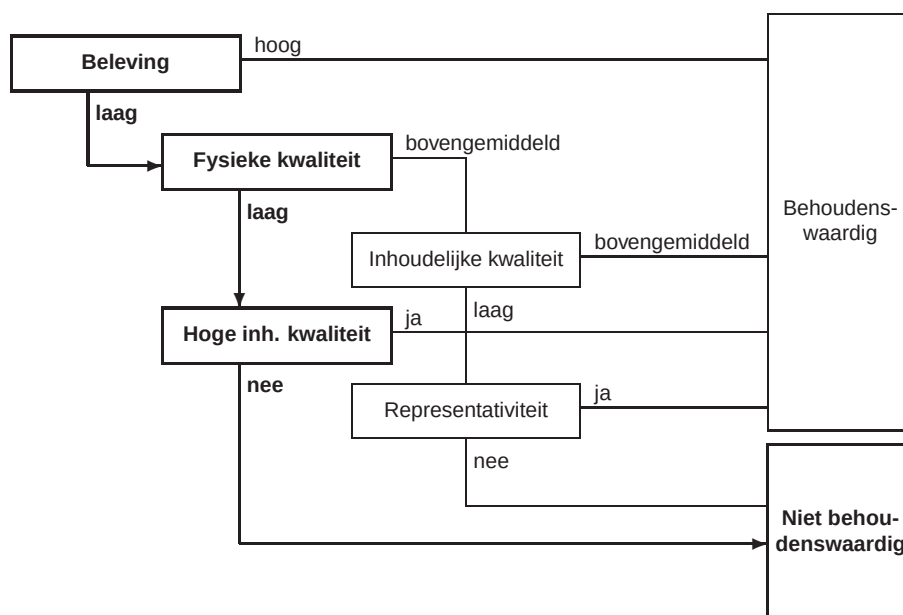
IKAW

- zeer lage trefkans
- lage trefkans
- middelhoge trefkans
- hoge trefkans
- lage trefkans (water)
- middelhoge trefkans (water)
- hoge trefkans (water)
- water
- niet gekarteerd
- PROVINCIËS

Afbeelding 2 Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW 2e generatie) met archeologische monumenten en waarnemingen, waarbij het onderzoeksgebied met blauw (nr 7524) is aangegeven. Bron: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek/Archis II, 5 oktober 2004.

u in bijlage 3. Voor een volledige beschrijving van de normen en regels volgens welke deze waardering tot stand is gekomen, staat de website van het College voor de Archeologische Kwaliteit tot uw beschikking (www.cvak.org). U vindt de documentatie voor deze waardering onder 'KNA: inventariserend veldonderzoek'.

<i>Beleving</i>		opmerkingen
schoonheid		n.v.t.
herinneringswaarde		n.v.t.
<i>Fysieke kwaliteit</i>	score	opmerkingen
gaafheid	1	verstoorte bodemopbouw
conservering	1	geen archeologische indicatoren
<i>Inhoudelijke kwaliteit</i>	score	opmerkingen
zeldzaamheid		n.v.t.
informatiewaarde		n.v.t.
ensemblewaarde		n.v.t.
representativiteit		n.v.t.

4 Conclusie en aanbeveling

Binnen het onderzoeksgebied bij Gasselte is de bodem afgetopt waardoor eventuele archeologische vindplaatsen verstoord zijn. Uit het huidige onderzoek en het voorafgaande onderzoek in 2003, volgt dat de kans minimaal is dat er zich archeologische resten in de bodem bevinden. Er moet echter wel rekening mee worden gehouden dat een middeleeuwse en mogelijk prehistorische weg over de Hondsrug

bij grondwerkzaamheden in de oost-west lopende profielwanden kan worden aangetroffen zoals beschreven door De Roller in Van Kalmthout & De Wit (in voorbereiding). Daarom blijft de aanbeveling gelden om bij de aanleg van de nieuwe weg de oost-west lopende profielen te inspecteren op de eventuele ligging van een middeleeuwse en/of prehistorische route over de Hondsrug. Het verdient aanbeveling deze inspectie van de profielen in de planvorming in te passen.

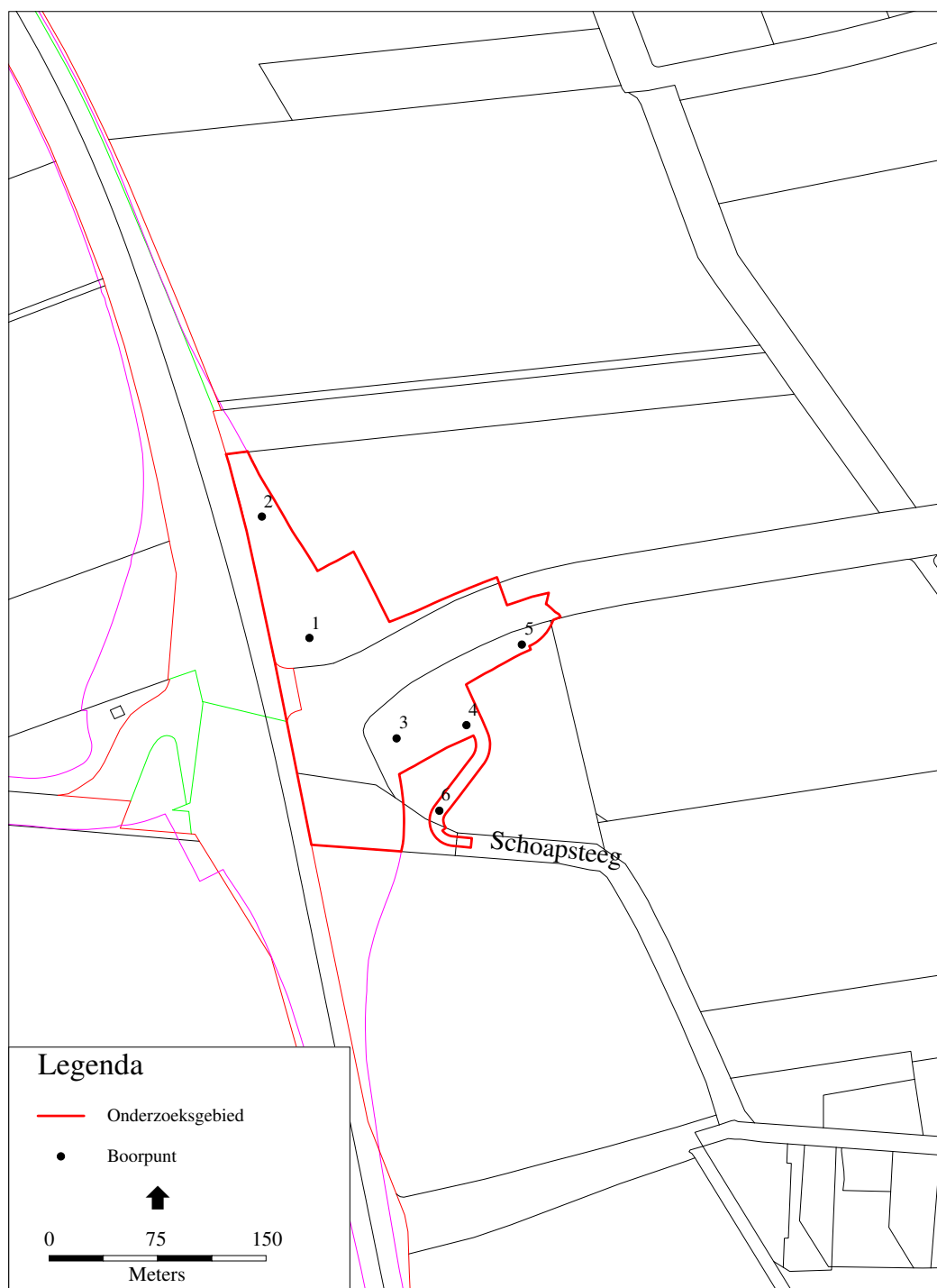
Mocht men toch op archeologische resten stuiten dan dient men deze terstond te melden bij de provinciaal archeoloog van Drenthe¹ en bij de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB).²

Literatuur

Kalmthout, M. van & M.J.M. de Wit (red.), in voorbereiding. *ARC-Rapporten 2003*. Groningen (ARC-Publicaties 91).

¹Dr. W.A.B. van der Sanden, Stationstraat 11, 9401 KX Assen. tel: 0592 305932.

²ROB, Regio Noord, Postbus 1600, 3800 BP Amersfoort. tel: 033 4227777.

Bijlage 1 Boorpuntenkaart

Bijlage 2 Boorstaten

De diepte is in cm onder het maaiveld.

De afkortingen die in de tabel gebruikt worden:

Zs1 Zand, zwak siltig Lz3 Leem, sterk zandig h3 Sterk humeus

boring 1

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
30	Zs1	h3	abrupt	zwartbruin	bouwvoor
35	Zs1		geleidelijk	donkergeel	
40	Lz3			grijs	keileem, roest

boring 2

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
35	Zs1	h3	abrupt	zwartbruin	bouwvoor
40	Zs1		geleidelijk	donkergeel	
50	Lz3			grijs	roest

boring 3

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
35	Zs1	h3	abrupt	zwartbruin	bouwvoor
50	Lz3			grijs	roest

boring 4

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
30	Zs1	h3	abrupt	zwartbruin	bouwvoor
40	Zs1		scherp	geel	sterk ijzerhoudend
50	Lz3			grijs	zwak ijzerhoudend

boring 5

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
25	Zs1	h3	abrupt	zwartbruin	bouwvoor
50	Lz3			grijs	zwak ijzerhoudend

boring 6

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
22	Zs1	h3	abrupt	zwartbruin	bouwvoor
50	Lz3			grijs	zwak ijzerhoudend

Bijlage 3 Waarderingscriteria conform KNA 2.0

<i>Beleving</i>		opmerkingen
schoonheid	–	zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement; vorm en structuur; relatie met omgeving
herinneringswaarde	–	verbondenheid met feitelijk historische gebeurtenis; associatie met toegeschreven kwaliteit of betekenis
<i>Fysieke kwaliteit</i>	scores	opmerkingen
gaafheid	1/2/3	aanwezigheid sporen; gaafheid sporen; ruimtelijke gaafheid; stratigrafie intact; mobilia in situ; ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling; ruimtelijke relatie tussen mobilia en sporen; aanwezigheid antropogeen biochemisch residu; stabiliteit van de natuurlijke omgeving
conservering	1/2/3	conservering artefacten (metaal/overig) conservering organisch materiaal
<i>Inhoudelijke kwaliteit</i>	scores	opmerkingen
zeldzaamheid	1/2/3	het aantal vergelijkbare monumenten (monumenttypen) van goede kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld;
informatiewaarde	1/2/3	idem, op basis van een recente en specifieke verwachtingskaart opgraving/onderzoek van vergelijkbare monumenten binnen dezelfde archeoregio (minder/meer dan 5 jaar geleden; volledig/partieel); recent en systematisch onderzoek in de betreffende archeoregio; recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode; passen binnen vastgesteld onderzoeksprogramma van universitair instituut, ROB of anderen
ensemblewaarde	1/2/3	synchrone context (voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de micro-regio; diachronen context (voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de micro-regio; landschappelijke context (fysisch- en historischegeografische gaafheid van het contemporaine landschap; aanwezigheid van contemporaine organische sedimenten in de directe omgeving
representativiteit	–	kenmerken voor een bepaald gebied en/of periode; het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd; idem, op basis van een recente en specifieke verwachtingskaart